

TOIMITTAJALTA

Tullessamme teosofeiksi omaksuimme elämänymmärryksen, jonka sanottiin olevan kaikkien uskontojen alkuperäisenä sisäisenä viisautena, niiden esoteerisena oppina. Iloitsimme siitä, että vihdoinkin olimme löytäneet maailmankatsomuksen, joka yhdisti meidät kaikkiin ajatteleviin ja totuutta etsiviin ihmisiin ja valaisi pyrkimyksiämme, niin „ettei mikään inhimillinen ollut meille vierasta.“ Luonnollista oli meistä, että ulkonaisesti tunnustimme tämän totuudenetsijän veljeyden liittymällä Teosofiseen Seuraan, joka rikkinäisessä ja materialistisessa maailmassa edusti aikain henkevää viisautta.

Teosofisessa Seurassa saimme kuitenkin kokea monenlaisia pettymyksiä. Vuosien vierieessä siinä tapahtui hajaannuksia ja eroamisia. Totuuden etsijän lujan ja yksinkertaisen veljeskunnan asemasta on nyt olemassa monenmoisia teosofisia seuroja, jotka kaikki kannattavat ja julistavat alkuperäistä yhteistä maailmankatsomusta, joskin pienillä lisäyksillä ja nimenmuutoksilla. Niinpä meillä on paitsi alkuperäinen Teosofinen Seura, jonka päämaja on Adyarissa, m. m. seuraavat yhdistykset: Amerikan Teosofinen Seura (Judge-seura), Kansan Temppeli (Amerikassa), Yleinen Veljeys (Tingley-seura), Kansainvälinen Teosofinen Seura (Hartmann-seura Saksassa), Riippumaton Teosofinen Seura (Amerikassa), Kristillisten mystikkojen Järjestö (Amerikassa), Antroposofinen Seura (Steiner-seura), Rosenkreutsiläinen Veljeskunta (Heindel-seura Amerikassa) ja Ruusu-Risti Suomessa. Jos nämä seurat ja yhdistykset olisivat ystävällisessä suhteessa toisiinsa, jos ne kunnioittaisivat, auttaisivat ja tukisivat toisiaan, silloin saattaisimme yksinomaan iloita teosofisen liikkeen rikkaasta ja runsaasta henkisestä voimasta, joka on näin paljon kauniita hedelmiä kantanut. Mutta nyt meidän on surulla tunnustaminen, että nuo eri yhdistykset eivät ole suopeita toisilleen, vaan

pikemminkin ovat kuin kilpakosijoita, jotka kaikki pyytävät saman neitosen kättä. Muutamat niistä varsinkin saattavat käyttää sangen epäkohteliasta ja epäveljellistä kieltä puhuessaan toisista ja paljastaessaan niiden heikkoja puolia. Eikä niin ollen ole ihmettä, että moni totuuden etsijä, moni teosofisen elämänyymmärryksen omaksuja masentuneena ja hämmästyneenä kysyy itseltään, mihin hän oikeastaan on joutunut, onko hän ymmärtänyt teosofian väärin vai ovatko teosofisten seurojen jäsenet unohtaneet, mitä teosofian piti olla.

Eikö näet teosofia ollut kaikkien uskontojen ja elämäkatsomusten sisäinen ydin? Eikö se ollut erimielisyyksien ja riitojen poistaja? Eikö se ollut yhteinen pohja kaikelle totuuden etsimiselle? Olihan toki, sillä sen esittämät opit olivat läpeensä yleismaailmallisia, läpeensä loogillisia ja kumoamattomia. Katso-kaamme vain, mikä tuo meidän teosofinen elämänyymmärryksemme oli!

Emme olleet materialisteja. Materialismin olimme hyljänneet. Se ei meitä tyydyttänyt. Emme siis olleet jumalankieltäjiä.

Päinvastoin uskoimme Jumalaan. Mutta mihin Jumalaan? Ei mihinkään ihmisten tekemään Jumalaan, ei mihinkään määriteltyyn Jumalaan. Uskoimme vain siihen Jumalaan, joka oli, joka oli itse Elämä ja jota emme kyenneet määrittelemään. Siitä Jumalasta emme tienneet muuta kuin että hän oli kaikki kaikessa, että kaikki elämä oli hänen ilmennystään, että hänen henkensä pyrki esille kaikissa elämän muodoissa. Olimmeko siis panteisteja? Miksei? Mitä nimestä? Mutta määriteltäkäämme itse nimmemme merkitystä, älkäämme antako kenenkään tietosanakirjoista päätellä, mikä panteisimmme oli. Meidän Jumalamme oli elävä Jumala ja ainoa Jumala, koska hän oli itse elämä. Ei hän muotoihin tyhjentynyt, muodot olivat aina ja iankaikkisesti liian köyhät tuomaan esille hänen henkensä rikkauksia. Hän oli ikuinen äiti ja ikuinen isä. Hänen luomistyönsä ei ikinä loppunut.

Mekin olimme ihmisinä hänen ilmennystään. Samoin kuin eläimet olivat ja kasvit ja kivet ja koko luonto elementteineen, – ja koko näkymätön maailma. Ja kaikki nämä elämän eri muodot eli ilmennykset olivat suhteissa toisiinsa, riippuvaisia toisistaan ja toistensa jatkajia luomisen pitkässä kehityssarjassa. Niin oli kivikunta antanut henkensä kasvikkunnalle, kasvikkunta eläikkunnalle ja eläikkunta ihmiskunnalle. Kivennäismaailma jo uneksi kasvien siroista ja elävistä muodoista, sen todistivat esim. jääkukat akkunalla talvipakkasessa. Ja kasvien mielikuvituksessa liikkui eläinten vapaa, paikasta riippumaton elämä, kurottautuihan kukka aurinkoon päin lämpöä etsien ja saattoihan se nauttia hyväilystä ja rakkaudesta. Entä eläimet? Niiden vaisto viittasi ihmiseen päin, ne jo ajattelivat ja tunsivat, vaikka niiden sieluelämä vielä oli kahleissa. Mutta ihmisen hengen vapaudesta ne uneksivat, hänen älystään ja järjestaan, hänen tahdostaan ja vallastaan luonnon yli.

Ja me ihmiset, me kannoimme rinnassamme enkelin kuvan, täydellisen ihmisen ihanteen. Korkeimmat ja kauniimmat vaistomme nostivat meitä taivasta kohti. Meissä oli eläintä jäljellä, paljon eläintä, mutta enkeli oli meissä myös syntymässä. Saatoimme olla jaloja, epäitsekkeitä, saatoimme rakastaa kauneutta yli kaiken, saatoimme uhrautua totuuden ja oikeuden puolesta. Oi meissä oli paljon semmoista, joka viittasi tulevaisuuteen, joka ennusti päivää, jolloin ihmiskunnasta siirtyisimme lähinnä ylempänä olevaan luonnon valtakuntaan, enkelikuntaan. Tämä tulevaisuuden ihanteemme oli saavutettavissa jälleensyntymisen avulla. Yhdessä elämässä emme ehtineet kasvaa ja kehittyä enkeliksi, mutta koska inhimillisinä minuuksina saatoimme syntyä uudestaan maan päälle ja jatkaa työtämme siitä, mihin viimeksi lopetimme, oli meillä takeita ihanteemme saavuttamisesta. Jumala, joka oli laskenut siemenen sieluunne, antoi sille myös tilaisuutta itämään, kasvamaan ja kukkimaan.

Tämmöinen oli teosofinen elämänymmärryksenme. Se toi mieleemme ilon ja rintaamme rauhan. Se teki meidät

suvaitsevaisiksi kaikkia ihmisiä kohtaan. Emme katsoneet ihmisen ennakkoluuloisia uskonmuotoja, hänen tietämättömyttään ja sokeuttaan. Katselimme sitä kaunista, mikä piili hänen sielussaan, ja tahdoimme auttaa sitä päivänvaloon. Emme hätäntyneet hänen luontonsa heikkouksia, sillä tiesimme, että ne olivat ohimeneviä ja haihtuvia. Emme istuneet suremaan omaa syntisyyttämme, iloitsimme siitä, että meissäkin oli enkeli – vapahtaja, – joka lopulta oli vievä voiton vioistamme.

Tässä maailmankatsomuksessamme ei ollut mitään teennäistä, ei mitään salaperäistä eikä mystillistä eikä ylikuonnollista. Se oli kuin kirkasta päivänvaloa tietämättömyyden pimeän yön jälkeen.

Minkä tähden emme sitten pysyneet yksimielisinä? Minkätähden meidänkin piti hajaantua erilaisiin „lahkoihin“?

Syy oli selvä. Unohdimme, että teosofinen elämänymmärrys tuonmoisena oli eksoteerinen, julkinen, yleinen. Sitä ei keltään salattu, kuka tahansa sai siihen tutustua. Meidän piti vain olla sen kannattajia ja edustajia omassa elämässämme. Unohdimme tämän yksinkertaisen totuuden ja sekoitimme siihen kaikenmoiset käsityksemme esoterismista ja salatieteestä tai ehkä paremmin sanoen salaisesta tiestä.

Olimme näet kuulleet kerrottavan, että ihminen saattoi jouduttaa omaa henkistä kehitystään, että hän siis verrattain nopeasti saattoi kehittyä enkeliksi, jos vain „liitti oman tahtonsa luonnon suureen kehitysvoimaan“ eli „alisti oman tahtonsa Jumalan tahtoon“. Kuka meistä ei sitä olisi tahtonut? Kuka ei olisi tahtonut nousta tiedon huipulle? Elää jaloa ja ihmisystävällistä elämää oli liian pientä – taivasten valtakunta oli otettava väkiryssä. Ja luonnollisesti silloin kysyimme: mitä meidän on tehtävä, jotta henkinen kehityksemme kulkisi nopeasti eteenpäin?

Olimme neuvojen ja ohjausten tarpeessa. Niinkauankuin madame Blavatsky eli, oli luonnollista, että hän oli mielestämme pätevä neuvonantaja. Mutta hänen kuoltuansa? Niin, hänen kuoltuansa alkoi ilmestyä, toinen toisensa jälkeen, neuvoja,

opettajia, vihittyjä, opetuslapsia, salatieteilijöitä, tietäjiä, adepteja. Toiset meistä kuuntelivat toisia, toiset toisia. Luokituimme, ryhmityimme ja – hajaannuimme. Sanoimme jokainen: meidän ryhmämme edustaa oikeata, varsinaista teosofiaa.

Sekoitimme yhteen teosofian ja oman „salaisen tiemme“. Unohdimme, että teosofinen maailmankatsomus oli eksoteerinen, julkinen, ettei sillä ollut mitään tekemistä meidän privaattipyrkimyksiemme kanssa. Teosofinen elämänymmärrys koski kaikkia ihmisiä, kelpasi kaikille ajatteleville totuudenetsijöille, mutta salainen tie oli tekemisissä yksilön vapaan tahdon kanssa. Sitä ei voinut tyrkyttää eikä saarnata kadun kulmilta. Se oli esoteerista, salaista ja yksilöllistä eikä se saanut värittää teosofian yleisinhimillistä, veljellistä ja valoisaa elämäntutkimusta.

Lankesimme lahkolaisuuteen, kun koetimme tehdä esoteerisista pyrkimyksistämme yleispätevää teosofiaa ja samalla eksoteerisesta teosofiasta jotain esoteerista ja hämäräperäistä. Lankesimme – emmekä ole vielä osanneet nousta. Meistä on joko Mrs. Besant tai piispa Leadbeater tai Mrs. Tingley tai tohtori Steiner tai joku muu paras ja pätevin teosofinen opettaja – emmekä edes ajatuksissamme lisää, että hän on paras meille, vaan tahtoisimme kaikkien ymmärtävän, että hän „todella puolueettomasti katsoen“ on paras, ja loukkaannumme hengessämme (ellemme näytä pahaa mieltämme), jos toinen ei älyä panna arvoa hänen hyveilleen.

Olemme luopuneet siitä vapaudesta ja itsenäisyydestä, minkä teosofia meille lahjoitti, ja taas menneet karsinaan! Luulemmeko todella etenevämmä henkisesti niin hirveällä vauhdilla, että sen takia kannattaa olla ylpeä ja eripurainen, kylmä ja epäveljellinen? Ja eikö siis henkiseen kehitykseen enää kuulukaan rakkaus ja sopusointu, lämmin sydän ja veljen käsi? Emmekö koskaan jaksa ymmärtää, että olkoon „opettajia“ vaikka sadottain, Elämä on yksi ja Elämän Suuri Koulu niinikään?

Olen kirjoittanut englanninkielisen avoimen kirjeen kaikille maapallon teosofeille, joka kirje lähetetään painettuna eri seurojen loosheille, johtajille ja aikakauslehdille. Siinä olen puhunut uuden veljeyden puolesta. Olen ehdottanut, että kaikki teosofisen liikkeen aiheuttamat seurat ja yhtymät muodostaisivat suuren yleismaailmallisen liiton omine keskustuimistoineen, aikakauskirjoineen ja säännöllisine maailmankongresseineen. Olen tuonut ilmi vakaumukseni siitä, että rauhaa ei tule maailmaan, liittoa ei kansojen kesken, ennenkuin totuuden etsijät lyövät veljeskättä toisilleen.

Kirjeen teksti julkaistaan Ruusu-Ristin ensi numerossa suomennettuna.

Ruusu-Risti-seuramme helsinkiläinen työ on ollut vilkasta ja innostavaa. Looshikokoukset joka toinen torstai ovat muodostuneet veljellisiksi juhlahetkiksi. Musiikkia on ollut aina, laulua välistä, esitelmää monta, keskustelua silloin tällöin, pari kolme kertaa yhteiset kahvit. Kodikas ja veljellinen tunnelma oli ylimmillään siinä huhtikuun kokouksessa, jolloin Ruusu-Risti-jäsenen rouva *Esteri Weissenbergin* maalaama allekirjoittaneen kuva paljastettiin. Ensin ihailtiin E.W:n taidetta ja juotiin kahvit, ja sitten toinen toisensa jälkeen vanhoista teosofistamme kertoi muistelmiaan teosofisilta alkuajoiltamme. Siinä oli vakavaa ja leikkiä sekaisin, ja kaikille oli ilmeistä, kuinka rakas tämä teosofiamme meille on ollut ja on ja tulee olemaan!

(Ruusu-Risti 1921 N:o 5, s. 258-263)